

Els artistes

Dentrada, cal destacar que els principals animadors espirituals i motors populars de l'Assemblea Democràtica de Catalunya a Girona, foren Damià Escudé, Xavier Coromines, Jordi Creixans, Josep Quintanas i el col·lectiu d'artistes de L'Assemblea Democràtica d'Artistes de Girona. Aquests darrers esdevingueren les forces de xoc, de sensibilització i propaganda popular dels quatre punts de l'Assemblea de Catalunya a Girona. El pintor Enric Marquès i el crític d'art Jaume Fàbrega en foren els principals teòrics i animadors.

Cal recordar que en totes les reunions setmanals clandestines de l'A. de C. hi havia un o dos artistes de l'A.D.A.G. amb dret a vot; més encara, durant molts períodes eren les iniciatives político-culturals de l'A.D.A.G., l'avantguarda d'acció política ciutadana, que després es materialitzarien en campanyes com *Els Drets Humans, ara!*, muntatge que s'exposà per tot Catalunya; l'Homenatge a Carles Rahola, exposat a Girona, Cadaqués, la Fundació Joan Miró, de Barcelona, amb la participació col·lectiva dels pintors més importants de Girona i Catalunya; el *Fons d'Art*, amb la iniciativa de l'A.D.A.G. de vendre la major part de la col·lecció a l'Ajuntament de Girona per una sala de museu d'història en el futur Museu d'Història Contemporània de Girona. A més, la campanya culminà després de retirar un quadre del pintor Salvador Dalí, a Cadaqués.

Vam assolir, per a la Rambla, el vell nom de l'era republicana, és a dir, Rambla de la Llibertat. També inicialment reivindicat per

Lluís Bosch Martí

l'A.D.A.G., vam ésser els principals impulsors del monument a Carles Rahola, obra de l'escultor Torras Monsó, signat per l'Assemblea d'Artistes Gironins.

Cal esmentar les campanyes per a l'Amnistia, total, contra la tortura i contra la Pena de Mort i el *Volem l'Estatut*, la Festa de l'Onze de Setembre, Salvem la Devesa, els Aiguamolls, etc., activitats que ens portaren a una contínua censura i discussió amb la Policia, el Govern Civil, a través del secretari Sr. Perales i el governador, Armando Murga, que es féu famós per tot Espanya per les seves declaracions i per les discussions que tingué amb els homes de l'A.D.A.G. Els polèmics muntatges d'aquesta foren àmpliament recollits per tota la premsa gironina i barcelonina i foren visitats per milers de persones a la Sala Fidel Aguilar de la Rambla de la Llibertat, que durant més de tres anys va ésser el quarter general de les activitats de l'A.D.A.G..

Els artistes gironins de l'A.D.A.G. van ser els primers que van enganxar el cartell programamifest de l'expo-campanya dels Drets Humans. La difusió del mateix fou prohibida pel Sr. Perales,

bo i tractant-lo de *libelo*, i a punt d'aplicar als homes de l'A.D.A.G. la llei antiterrorista. A partir d'aquest cartell, els artistes de l'A.D.A.G. vam realitzar vàries dotzenes de fulletons, cartells, programes i adhesius de propaganda de les seves activitats, dels quatre punts de l'Assemblea de Catalunya i dels partits polítics.

L'A.D.A.G., de forma unitària i firmada col·lectivament, féu el cartell del 1r. 11 de setembre dels primers mitings de presentació a Girona del PSC, PSUC, PS (Reagrupament), CiU, el de les *Festes de les Lletres Catalanes*, el de Carnestoltes, etc.

L'A.D.A.G. organitzà el primer ball de Carnestoltes de la postguerra a la Rambla, que fou un gran èxit.

A Girona, durant prop de tres anys, l'A.D.A.G. va complir una missió culturalment revolucionària. Esperem que algun dia, algun lúcid historiador local analitzi profundament l'enorme importància i innovació de l'A.D.A.G. i el que representa com a capdavantera del nosus moviments autònoms, assemblearis i autogestionants. Fou un esdeveniment que durant alguns anys, a Girona, es donà i funcionà entre els més joves i algun veterà consagrat. Però els més reconsegats no van participar a l'A.D.A.G. perquè es treballava col·lectivament i sense cobrar, i l'anonimat és el que rebenta més els artistes, que normalment ho fan tot amb vistes al *Curriculum vitae*. De totes maneres, ser de l'A.D.A.G., i si no els anys ho diran, serà de les coses més importants i serioses que hem fet alguns artistes gironins.

EMILI MARQUÈS

L'autor d'aquest article escolta una conversa entre Francesc Ferrer i Frederica Montseny.

D'esquerra a dreta, Rafael Nadal, Damià Escudé i Josep Quintanas.

POSTDATA OBLIGADA

Crec que un dels dies més importants i emotius per a l'Enric Marquès, és el d'aquella tarda de l'A.D.A.G. del mes de juliol del 1976, amb vent i, per això, blava i lluminosa. Sempre el recordarem junt amb els seus companys de l'A.D.A.G., amb la família Rahola i no gaire gent més. Tots junts amb l'Enric vam fer el primer homenatge a Carles Rahola i a tots els nostres morts per la dictadura, a tots els que foren afusellats darrera les tàpies del

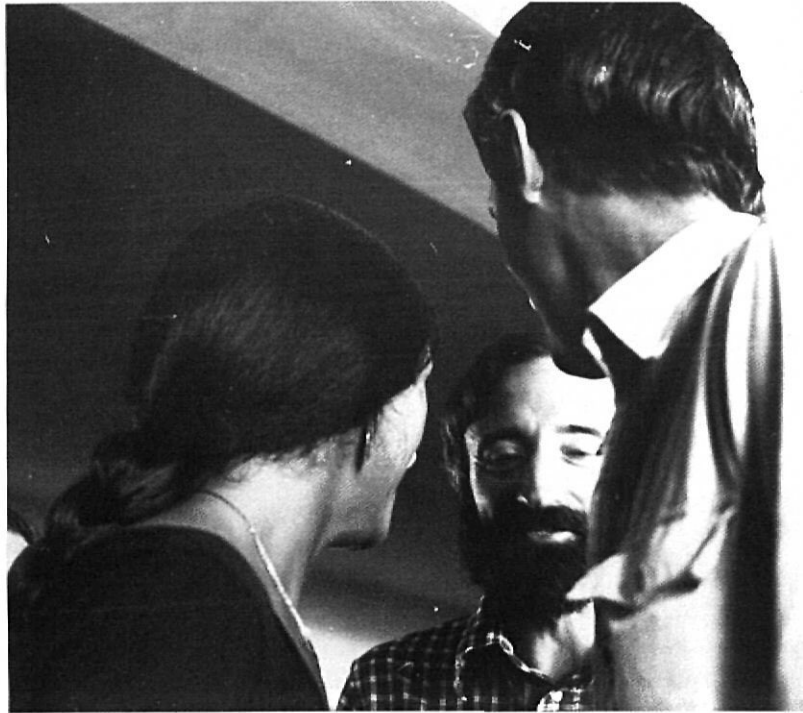
cementiri gironí, i resten encara a la fossa comuna. Quin vent que feia; com es movien els xiprers i

els nostres cors sota el blau infinit! L'Enric llegia amb la seriositat i passió ètica que el caracteritzen. Fou quelcom molt bonic i gran. Finalment, el veritable poble de Girona s'afermava i perdia la llarga por de la nit franquista. Vençuda per aquell romàntic estol d'artistes gironins, innocentment feren, a Girona, la ruptura democràtica amb l'afirmació, protesta i homenatge a Carles Rahola i a totes les víctimes innocents. ✧

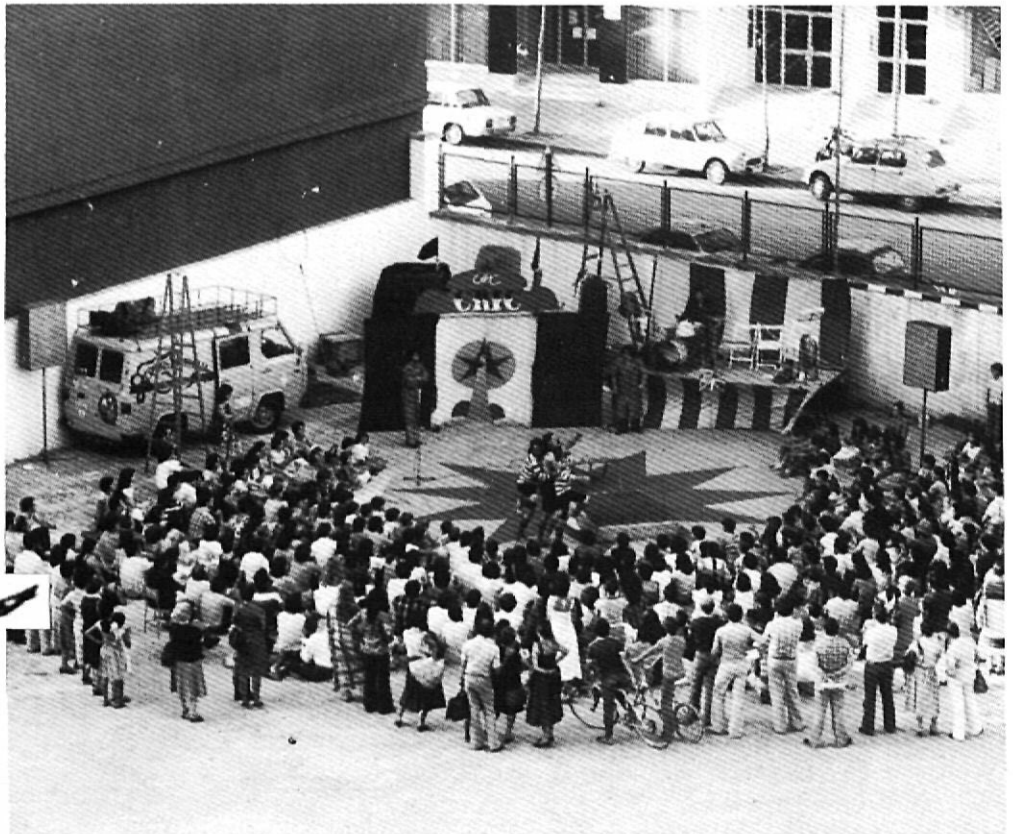
S. MARTÍ

LA TRANSICIÓ DEMOCRÀTICA A GIRONA

L'autor d'aquest article, en plena Escola d'Estiu.

Un acte de l'Escola d'Estiu, al pati de la Normal de Girona.

